آسیب شناسی افت تحصیلی دانشجویان

مرضیه مقرب[1] علیرضا ابراهیم‌آبادی[2] - مینوچهر صالحی[3]

چکیده

انسان از طریق یادگیری به رفع نیازها و ارتقای دانش خود و در نهایت به اهداف خود می‌رسد. برای تحقق تغییر رفتار در فرد، وجود انگیزه ثابت شده است؛ بنابر این برای رسیدن به هدف نهایی دانشگاه‌ها، وجود انگیزه تحصیلی کافی در دانشجویان الزامی است. در این مطالعه علل افت تحصیلی دانشجویان در مطالعات مختلف مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. در مجموع دو نوع عوامل انگیزشی درونی و بیرونی بر عملکرد آموزش مؤثر است؛ بر همین مبنا علل مختلفی برای کاهش انگیزه تحصیلی وافت تحصیلی در دانشجویان ذکر شده که عبارتند از: مشکلات شخصی و فردی، اجتماعی و فرهنگی و نارسایی‌های آموزشی؛ برای رفع این مشکل در جوامع دانشگاهی راهکارهای پیشنهادی نیز عبارتند از: توجه به مسائل روحی و جسمی دانشجویان، تقویت روابط خانوادگی، فراهم نمودن زمینه برای بروز و کاربرد آموخته‌ها و رفع معضل بیکاری، معرفی رشته‌های تحصیلی، تقویت رابطه صحیح استاد ودانشجو، تجدید نظر در سرفصل دروس دانشگاهی. شناسایی نیازهای فعلی و بعد از فارغ‌التحصیلی دانشجویان و متناسب نمودن دروس آموزشی با آن و ارزش نهادن به علم و تحقیق به جای مدرک‌گرایی و ایجاد امنیت شغلی توسط برنامه‌ریزان دولتی ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: انگیزش، افت تحصیلی، دانشجو، آموزش، یادگیری

فصلنامه علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم‌پزشکی بیرجند (دوره ۵؛ شماره ۱- ۴؛ سال ۱۳۸۷)

[1] نویسنده مسؤول؛ عضو هیأت علمی دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند

آدرس: خیابان غفاری - دانشگاه علوم پزشکی بیرجند - دانشکده پرستاری و مامایی

تلفن : ۰۵۶۱-۴۴۴۳۰۴۱ نمابر: ۴۴۴۰۵۵۰ ۰۵۶۱ پست الکترونیکی: mogh1344@yahoo.com

[2] عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند

[3] دانشجوی رشته حقوق دانشگاه آزاد اسلامی واحد بیرجند

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]

مقدمه

همه پیشرفت‌های شگفت‌انگیز انسان در دنیای امروز، زاییده یادگیری است. انسان بیشتر توانایی‌های خود را از طریق یادگیری به دست می‌آورد؛ از طریق یادگیری، رشد فکری پیدا می‌کند و توانایی‌های ذهنی خود را فعلیت می‌بخشد (۱). در صورت داشتن انگیزه کافی، یادگیری واقعی که نتیجه آن تغییر رفتار به وجود آمده در فرد است، اتفاق می‌افتد. انگیزه، حالات درونی فرد است که موجب تداوم رفتارش تا رسیدن به هدف می‌شود. انگیزه ارتباط مستقیم و مثبت با پیشرفت تحصیلی دارد؛ به همین علت علاوه بر آن که به عنوان وسیله‌ای برای پیشرفت تحصیلی در نظر گرفته می‌شود، گاهی از آن به عنوان هدف نیز نام برده می‌شود؛ زیرا با افزایش انگیزه، پیشرفت تحصیلی نیز پدید می‌آید (۲).

انگیزه یعنی چرایی و علت رفتار فرد؛ نیرویی که فرد را برانگیخته و وادار به انجام کاری با میل و رغبت می‌کند. عوامل بسیاری در موفقیت و پیشرفت تحصیلی افراد دخیل هستند؛ مثل هوش، توانایی‌های شناختی و یادگیری‌های قبلی و نیز محیط خانوادگی، جایگاه اقتصادی- اجتماعی و ... (۳). یکی از عوامل مؤثر بر یادگیری در فراگیران، انگیزه تحصیلی است که یکی از ملزومات یادگیری محسوب می‌شود و به رفتار شدّت و جهت می‌بخشد و در حفظ و تداوم آن به فراگیر کمک می‌کند. در واقع انگیزه به یادگیرنده انرژی می‌دهد و فعالیت‌های او را هدایت می‌کند (۴). Gage و Berlanier انگیزه را به موتور یا فرمان اتومبیل تشبیه می‌کنند که شخص را برای رسیدن به هدف خاصی وادار به فعالیت می‌کند (۵). Lefransious انگیزه را علت و دلیل رفتار می‌داند و می‌نویسد: «دلیل این که چرا ما بعضی رفتارها را انجام می‌دهیم ولی بعضی دیگر را انجام نمی‌دهیم، انگیزه‌های ما هستند.» درباره تأثیر انگیزه بر یادگیری و پیشرفت تحصیلی، پژوهشهای زیای انجام شده است (۶). Kait و Kolle در مطالعات خود نشان داده‌اند یادگیرندگانی که انگیزه تحصیلی در سطح بالایی دارند، فعالیتهای بیشتری را می‌پذیرند؛ تکالیف درسی بیشتری را انجام می‌دهند و در نتیجه موفقیت بیشتری را کسب می‌کنند. Blume رابطه بین انگیزه و پیشرفت تحصیلی را ۰/۳۴ گزارش کرده است (۵). Huffman در تحقیق خود فقر و محرومیت اقتصادی، عدم توجه والدین، پرجمعیت بودن خانواده و نامناسب بودن ساخت خانواده را در کاهش انگیزه یادگیرندگان مؤثر دانسته و نتیجه‌گیری کرده که اعضای طبقه کارگر، ارزش کمتری برای تحصیل قائل هستند و آن را وسیله‌ای برای پیشرفت تحصیلی قلمداد نمی‌کنند (۵). Rush انگیزه را عالی‌ترین شاهراه یادگیری دانسته است؛ بدین معنی که هر چه انگیزه فرد برای آموختن و تحصیل بیشتر باشد، فعالیت و رنج و زحمت بیشتری را برای رسیدن به هدف نهایی متحمل خواهد شد؛ به عنوان مثال اگر یادگیرنده دارای انگیزه تحصیلی بالایی باشد، به درس بخوبی توجه می‌کند، تکالیف درسی را جدّی می‌گیرد و علاوه بر آن سعی می‌کند اطلاعاتی بیش از آنچه در کلاس درس به او می‌آموزند، یاد بگیرد (۷).

درس خواندن و تحصیل تمام وقت اصلی‌ترین و ابتدایی‌ترین وظیفه است که از قشر دانشجو انتظار می‌رود. آمار رسمی نشان می‌دهد که بیش از ۹۰٪ از دانشجویان در هنگام تحصیل، هیچ گونه کار تمام وقتی ندارند و در واقع این انتظار نیز از آنها نمی‌رود که کار یا هر گونه فعالیت اقتصادی دیگری نیز انجام دهند (۸).

اما چرا دانشجویان با وجود تحصیل تمام وقت در دانشگاه در مواردی دچار افت تحصیلی و کاهش انگیزه درس خواندن می‌شوند؟ چرا در بین برخی از دانشجویان، مشروطی و حتی اخراج از تحصیل مشاهده می‌شود؟

کاهش ناگهانی یا تدریجی در میزان توجه و فراگیری دانشجو در محیط یادگیری و کاهش انگیزه یادگیری که نتیجه به صورت کاهش نمرات یا کاهش تمرکز حواس در محیط یادگیری است، را اصطلاحاً افت تحصیلی می‌گویند (۵). اما افت تحصیلی فقط به این تعریف محدود نمی‌شود؛ به عبارت دیگر در این وضعیت افت تحصیلی یک افت و کاهش اطلاعات علمی دانشجویی نیست، بلکه یک فرایند هشداردهنده است و در صورتی که مورد مداخله جدّی قرار نگیرد، می‌تواند به یک بحران آموزشی و فرهنگی تبدیل شود؛ بنابراین وقتی فراگیری در طول یک دوره تحصیلی پایین‌تر از سطح خود نسبت به دوره‌های قبل باشد، می‌توان گفت افت تحصیلی داشته است؛ ضمن این که افت تحصیلی هر فرد می‌تواند در مقایسه با خودش مشخص شود.

با توجه به نتایج پژوهش‌های انجام یافته، از آنجا که انگیزه تحصیلی به طور مستقیم با میزان یادگیری و پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان در ارتباط است، لازم است برای ایجاد یک نظام

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]

آموزشی موفق پویا به این امر مهمّ توجه بیشتر صورت گیرد.

متأسفانه یکی از مشکلات شایع نظام‌های آموزشی در بسیاری از کشورها، پایین بودن سطح انگیزه تحصیلی در بین یادگیرندگان می‌باشد که سالانه زیان‌های علمی، فرهنگی و اقتصادی زیادی را متوجه دولت‌ها و خانواده‌ها می‌کند(۹) و نظام آموزشی کشورها را با افت تحصیلی مواجه می‌سازد؛ بنابراین به منظور کاهش خسارات ناشی از کاهش انگیزه تحصیلی، می‌بایست تحقیقات و بررسیهای گسترده‌ای در زمینه شناسایی عوامل مؤثر در کاهش انگیزه تحصیلی صورت گیرد.

در این مقاله سعی بر این است که به این سؤالات پاسخ داده شود که چه عواملی در کاهش انگیزه دانشجویان تأثیر داشته و مؤلفه‌های اصلی کاهش انگیزه تحصیلی که موجب افت تحصیلی در دانشجویان می‌شوند، کدامند و چه راهکارهایی برای رفع این موانع و مشکلات پیشنهاد می‌شود؟

بحث

نظریه پردازان و محققان، انگیزش انسانی را به دو نوع درونی و بیرونی تقسیم‌بندی کرده‌اند. انگیزش بیرونی زمانی است که فرد به وسیله پیامدی که خارجی است یا از لحاظ کارکردی مربوط به فعالیتی که در آن افراد درگیر می‌شوند، برانگیخته می‌شود. در مقابل انگیزش درونی بدین معنی است که شخص برای انجام موفقیت‌آمیز تکالیف خود تمایل دارد؛ خواه برای آن ارزش بیرونی وجود داشته باشد یا خیر. با توجه به این که از نظر مدرسان دانشگاه در مجموع هر دو نوع عوامل انگیزشی درونی و بیرونی بر عملکرد آموزش مؤثر است (۱۰)، کارشناسان علل مختلفی را برای کاهش انگیزه تحصیلی و افت تحصیلی در دانشجویان ذکر کرده‌اند؛ برخی از آنها مشکلات شخصی و فردی دانشجویان، تعدادی نیز علل و عوامل اجتماعی و فرهنگی، گروهی نیز تنگناها و نارسایی‌های آموزشی و دانشگاهی را در این امر دخیل می‌دانند (۱).

▪ عوامل به وجود آورنده افت تحصیلی در بین دانشجویان

عوامل گوناگونی موجب به وجود آمدن افت تحصیلی می‌شوند. می توان این عوامل را به دو دسته کلّی تقسیم‌بندی نمود. برخی از این عوامل مربوط به مؤلفه‌های دانشجویی است و برخی دیگر به عوامل اجتماعی و آموزشی وابسته است.

عوامل فردی مربوط به دانشجو عبارتند از:

مشکلات خانوادگی، اقتصادی و مسائلی که در ارتباط بین دانشجو، دوستان یا استادان پیش می‌آید که این عوامل روی روحیه دانشجو تأثیر منفی دارد. مشکلات جسمی و فیزیکی، نوسانات فکری و روحی، اشتغال در حین تحصیل، ناباوری نسبت به کسب شغل ایده‌آل متناسب با رشته و مهمتر از همه کم علاقگی یا بی علاقگی به رشته تحصیلی که متأسفانه این مورد در بین دانشجویان شیوع بیشتری دارد (۱۱). رابطه بسیار معنی‌داری بین انتخاب رشته و افت تحصیلی دانشجویان وجود دارد. چون تجربه نشان داده است تا در کاری علاقه نباشد، آن کار به سرانجام مطلوبی نمی‌رسد. این مسأله بویژه در مورد تحصیل بسیار معنی‌دار است و اصولاً دانشجویانی که علاقه‌ای به رشته و درس خاصی نداشته باشند، طبیعتاً نمی‌توانند تحرک و پویایی در آن زمینه داشته باشند. بسیاری از داوطلبان ورود به دانشگاه، رشته تحصیلی خود را با علاقه انتخاب نمی‌کنند و به عبارت بهتر هدف، تنها ورود به دانشگاه است (۱۲). این مسأله خطرناکی است که دانشجو پس از ورود به دانشگاه، کار را تمام‌شده می‌داند و در زمینه تلاش علمی به سمت سستی می‌رود؛ از طرفی بسیاری از افراد، صلاحیت علمی و پایه‌های تحصیلی لازم را برای ورود به دانشگاه ندارند و به این ترتیب، با ورود به کلاس‌های درس، سطح علمی دانشگاه‌ها را با افت جدّی روبه رو می‌کنند.

عوامل اجتماعی و آموزشی مؤثر بر کاهش انگیزه تحصیلی دانشجویان عبارتند از:

- عدم امنیت شغلی در آینده که فرد نمی‌داند آیا با صرف وقت برای تحصیل به شغل مورد نظر می‌رسد یا نه.
- پایین بودن سطح آموزشی؛ در حال حاضر در دانشگاه‌ها گاهی محتوا و مواد برخی دروس تکراری است (۱۱).
- نداشتن انگیزه برای تحصیل؛ بسیاری از دانشجویان احساس می‌کنند تحصیل به جز این که می‌تواند در بین مردم برای آنها وجهه‌ای داشته باشد، فایده دیگری ندارد.

عواملی چون نبود امکانات و فضای آموزشی مناسب، بخصوص برای رشته‌هایی که کارهای عملی دارند، بی‌کار بودن بعد از درس و تحصیل، کاربردی نبودن اطلاعات و دروس هر رشته، تصویر ذهنی مطلوبی که از دانشگاه دارند (۴) و تصویری که پس از دانشگاه از آن پیدا می‌کنند، نبود اساتید مجرب و

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]

اطلاع نداشتن از رشته‌ای که در آن تحصیل می‌کنند (۱۳)، به نسبت می‌توانند در شرایط روحی و روانی دانشجو تأثیرگذار باشند که این شرایط بتدریج دانشجو را با افت و کاهش کیفیت تحصیل مواجه می‌کند.

از سوی دیگر، در حال حاضر بسیاری از دانشگاه‌ها اعم از دولتی، آزاد و ... ظرفیت ارائه خدمات رفاهی و دانشجویی را به افراد ندارند و دانشجو با ورود به دانشگاه با حجمی از مشکلاتی چون خوابگاه نامناسب، اجاره‌های سنگین مسکن، شهریه‌های طاقت فرسا، مشکل ایاب و ذهاب و ... مواجه می‌شود که در افت تحصیلی او بی‌تأثیر نیست (۱۴).

▪ راهکارهای پیشنهادی برای رفع و یا کاستن از شدّت افت تحصیلی و بی‌انگیزگی دانشجویان

یکی از نقش‌هایی که دانشگاه می‌تواند در این زمینه داشته باشد، چگونگی و نوع رابطه دانشجویان و مسؤولان و استادان است؛ به طوری که اگر رابطه استاد و دانشجو مطلوب باشد و استادان در جریان مشکلات دانشجویی قرار گیرند و در جهت رفع مشکلات آنها بکوشند (۱۵)، به طور یقین می‌تواند عامل مؤثری در جلوگیری از افت تحصیلی دانشجویان باشد. نقش دیگر دانشگاه وجود داشتن و اهمیت دادن به مراکز مشاوره دانشگاه و هر چه فعال‌تر نمودن آنهاست؛ زیرا دانشگاه محیطی است برای متخصصین و کمتر به روح و روان و پرورش افراد می‌پردازد؛ بنابراین باید جنبه پرورشی و شخصی دانشجویان نیز مورد توجه بیشتری قرار گیرد (۱۶)؛ ضمن این که دانشگاه‌ها علاوه بر این مراکز می‌توانند با برگزاری سمینار، همایش یا میزگرد در خصوص مسائل روانی و اجتماعی دانشجویان بحث و بررسی کنند (۱۷).

علاوه بر این موارد استفاده دانشگاه‌ها از اساتید مجرّب و تدوین سرفصل‌های دروس دانشگاهی با توجه به نیازهای علمی و آموزشی دانشجویان، بویژه فارغ‌التحصیلی، از جمله موارد جلوگیری از این پدیده است؛ هم‌چنین دانشگاه با بالا بردن کیفیت آموزش خود و بهره‌گیری از استادان با تجربه و نیز به کار بردن علم و فناوری روز دنیا در سطح دانشگاه‌ها و مشغول‌کردن دانشجویان با این وسایل و جلوگیری از اتلاف وقت آنها و داشتن رابطه تنگاتنگ و صمیمی با دانشجو می‌تواند از افت تحصیلی جلوگیری نماید؛ همچنین تهیه سرفصل‌های دروس با توجه به نیازهای جامعه و دانشجویان کاربردی کردن درس‌هایی که به دانشجویان ارائه می‌شود (۱۴) و جلوگیری از تکراری بودن دروس و ارائه اطلاعات جامع در مورد رشته‌ای که دانشجویان در آن مشغول به تحصیل هستند، تقویت زمینه‌های کاری و خلاقیت دانشجویان جهت ایجاد نوآوری در رشته مورد تحصیل و اختصاص بودجه لازم برای هر رشته حمایت از تحقیق‌ها و کارهای عملی دانشجویان (۱۷)، راهکارهای دیگر چون دادن تخفیف، برپایی اردو، ایجاد تسهیلات دیگر می‌تواند دانشجو را نسبت به محیط و مسؤولان دانشگاه امیدوارتر کند.

به هر حال جلوگیری از افت تحصیلی دانشجویان و دانش‌پژوهان نیز همانند موارد قبلی فقط به عهده دانشگاه و مراکز آموزشی عالی نیست. خانواده پوسته اصلی و اولیه هر شخصی است و اگر شخصی به هر دلیل با این پوسته مشکل داشته باشد و نتواند از آن آرامش بگیرد، قاعدتاً در کلیه اجزای آن نیز تأثیر می‌گذارد (۱۸). نقش مهمّ خانواده بویژه بر روی دانشجویان شهرستانی بیشتر خود را نشان می‌دهد؛ زیرا این دسته از دانشجویان، به دلیل دوری از خانواده و خلأ عاطفی که به این سبب بر روح و روان آنها ایجاد می‌شود، با کاهش کیفیت تحصیلی مواجه هستند (۱۹). درک فرزندان و همدلی با آنها و تحمیل کردن مسائل به آنها از جانب والدین (۲۰) و از همه مهم‌تر، ایفای نقش راهنما و هدایت‌کنندگی برای دانشجویان از جمله راهکارها و نقش‌هایی است که خانواده می‌تواند با انجام آن از افت تحصیلی جلوگیری کند.

ارائه توضیحات کامل در مورد هر رشته و دانشگاه به صورت دفترچه‌هایی بین دانشجویان جهت یک تصمیم‌گیری درست در خصوص رشته تحصیلی می‌تواند بسیار کارساز باشد.

نتیجه‌گیری

به طور خلاصه، مرور پژوهش‌ها نشان می‌دهد که وضعیت افت تحصیلی ناشی از عوامل مختلفی از قبیل نبود تناسب بین ظرفیت فعلی دانشگاه‌ها و نیازهای آتی بازار کار، آشنا نبودن اعضای هیأت علمی با نحوه انتقال درس و ارتباط با موقعیت رشته در بازار کار، مطرح نبودن مسائل پژوهشی و آموزش‌های کاربردی در دانشگاه و ... است. در این میان نبود امید به آینده شغلی مناسب، کم بودن تعداد کارآفرینان، شهریه‌های سنگین دانشگاه‌ها، نبود ارتباط ارگانیک بین دوره‌های آموزش متوسطه و

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]

دانشگاهی و نبود روحیه رقابت و مشارکت جمعی در اجرای طرح‌های علمی از جمله سایر عوامل در بروز این پدیده است.

جلوگیری از افت تحصیلی در دانشگاه‌ها به زنجیره‌ای از عوامل خانواده، دانشگاه، جامعه و شرایط شخصی و روحی بستگی دارد. مسؤولان آموزش عالی می‌توانند با شناخت نیازهای حال و بعد از فارغ‌التحصیلی دانشجویان، به تهیه و تدوین سرفصل‌های آموزشی مناسب بپردازند و در صورت بروز افت تحصیلی در بین دانشجویان، به آسیب‌شناسی و رفع مشکلات و تنگناهای آنها اقدام کنند این امر به طور قطع می‌تواند اثرات چشمگیری در جلوگیری از افت تحصیلی دانشجویان داشته باشد. دولت و مسؤولین می‌توانند با تغییر شرایط و یا حتی حذف کارشناسانه عوامل افت تحصیلی دانشجویان تا در صد قابل توجهی از این مشکل بکاهند؛ ضمن این که با ارزش نهادن به علم و تحصیل و نه مدرک، ایجاد امنیت شغلی، حمایت از دانشجویان و ارزش نهادن به دانشجو به عنوان طالب علم، از آنها حمایت کنند. مسلماً برنامه‌ریزان آموزشی در مورد هر رشته، زمینه کاری و فعالیت در رشته‌های مختلف و وضعیت جامعه بهتر از دیگران باخبرند. جایگاهی را در جامعه برای دانشجویانی که در رشته خود از نظر کاربردی موفق‌ترند ایجاد نموده و با حمایت آنها زمینه پیشرفت دانشجویان و دانشگاه و جامعه فراهم آید.

منابع:

۱- شکیبایی د، ایران‌فر ش، منتظری ن، رضایی م، یاری ن. میزان انگیزه دانشجویان پزشکی نسبت به رشته خود در مقاطع مختلف تحصیلی. طب و تزکیه. ۱۳۸۴؛ ۱۴: ۱۰-۱۵.

۲- عسکری ج. منابع افت انگیزشی دانشجویان از دیدگاه آنان. فصلنامه اندیشه و رفتار. ۱۳۸۴؛ ۱۱ (۴۳): ۴۳- ۵۱.

۳- طلوعی م. دهقان نیری ن. فقیرزاده س. عوامل انگیزشی پرستاران در ارتباط با آموزش به بیمار. حیات (مجله دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران). ۱۳۸۵؛ ۱۲ (۲): ۴۳-۵۱.

۴- سیاری ع ا، ولایی ن. بررسی میزان تحقق اهداف برنامه آموزشی رشته پزشکی از دیدگاه فارغ‌التحصیلان سال تحصیلی ۷۰-۱۳۶۹ از دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی. پژوهش در پزشکی. ۱۳۷۵؛ ۱۶-۲۹.

۵- سیف ع ا. روانشناسی یادگیری. چاپ پنجم. تهران: انتشارات آگاه؛ ۱۳۸۱. ص ص: ۱۲۰-۱۲۵.

6- Lefraneois GR. Psychology for teaching. 10th ed. Wadsworth, 2000: 406.

7- Rush S. Analysis factors that place student at risk. J Educ Res. 2004; 4 (3): 38-42.

۸- بحرانی م. بررسی رابطه انگیزش تحصیلی و عادات مطالعه در دانش‌آموزان مقطع متوسطه شیراز. [پایان‌نامه کارشناسی ارشد]. انستیتو علوم رفتاری دانشگاه شیراز. ۱۳۸۵؛ ۲۰-۲۴.

۹- صحرایی م. بررسی رابطه عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان با برخی از متغیرهای انگیزشی در دانش‌آموزان دبیرستان‌های دخترانه اهواز، خلاصه مقالات سومین سمینار یافته‌های پژوهشی روانشناسی و علوم تربیتی استان خوزستان. ۱۳۸۴: ۳۸.

10- Trauss A, Corbin J. Grounded theory methodology. In: Denzin NK, Lincoln YS (eds). Strategies of Qualitative Inquiry. Thousand Oaks, CA, Sage Publications; 1998; pp: is8- 83.

۱۱- هزاوه‌ئی س م م. فتحی ی، شمشیری م. بررسی برخی علل مشروطی از دید دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی همدان. گام‌های توسعه در آموزش پزشکی (مجله مرکز مطالعه و توسعه آموزش پزشکی کرمان). ۱۳۸۵؛ ۳ (۱): ۳۳-۴۲.

۱۲- نریمان م. ایجاد انگیزه در دانشجویان. نشریه پیوند. ۱۳۷۹؛ ۱۵۵: ۲۷-۳۹.

۱۳- وکیل ح. جلوه‌هایی از آموزش پزشکی در ایران. مجله دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی. ۱۳۸۲؛ ۹ (۴): ۲۴۵-۲۵۲.

۱۴- فدایی نائینی ع، مولوی پ، رستمی خ، محمدنیا ح، رسول‌زاده ب. بررسی عوامل مؤثر در کاهش انگیزه تحصیلی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اردبیل. مجله علمی سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران. ۱۳۸۶؛ ۲۵ (۱): ۵۳-۵۸.

15- Griffon Ricky W. Management. 6th ed. Delhi: Haughton Mifflin; 1997.

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]

۱۶ - بیابانگرد ا. روشهای افزایش عزت نفس در کودکان و نوجوانان. چاپ اول. تهران: انتشارات انجمن اولیا و مربیان؛ ۱۳۸۲. ص ص: ۵۰-۵۲.

17- Korman AK. Organizational behavior. 1st ed. New Jersey: Englewood Cliffs; 1999: pp: 212-217.

۱۸ - قمری گیوی ح. شناسایی عامل‌های بنیادی در اختلالات نوروتیک. خلاصه مقالات سمینار تازه‌های روانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران. ۱۳۸۰ : ۲۳.

۱۹ - عزیززاده فروزی م. علیزاده س. فصیحی هرندی ط. بررسی نظرات اعضای هیأت علمی در مورد عوامل انگیزشی مؤثر بر عملکرد آموزش. گام‌های توسعه در آموزش پزشکی (مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی کرمان). ۱۳۸۴؛ ۲ (۳): ۱۰۲-۱۰۸.

20- Brche WGE. A course in applied psychology. Chicago: Ann Sci Res Assoc. 1999; 251 (1): 34-37.

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]

Title: Pathology school students drop

Authors: M. Mogharab[1], A. Ebrahim Abadi[2], M. Salehi[3]

Abstract:

Learning helps human to meet his needs and promote his knowledge and ultimately reach his goals. To achieve a behavior change in individuals, there is a constant need to motivation; thus to achieve the ultimate objective of universities, students need to be motivated enough. In this study the causes of academic failure of students have been analyzed. In total, two inner and outer motivational factors are effective on educational performance. So different causes of reduced incentives for academic study decline have been mentioned that are: individual and personal problems, social, cultural, and training insufficiencies. To resolve this problem in academic communities the proposed solutions are: paying attention to physical and psychological problems of students, strengthening family relationships, providing a ground for the incidence and learned application and removal of unemployment, introducing disciplines, strengthening the right relationship of students and mentors, and revising the topics. Identifying the current and after graduation needs of the students and appropriate training courses and value harmony with science and research rather than creating job security by government planners seem essential.

Key Words: Motivation, Academic failure, Students, Education, Learning

[1] *Corresponding Author, Instructor, Faculty of Nursing and Midwifery, Birjand University of Medical Sciences, Birjand, Iran mogh1344@yahoo.com*
[2] *Instructor, Islamic Azad University of Birjand, Birjand, Iran*
[3] *Student, Islamic Azad University of Birjand, Birjand, Iran*

[Downloaded from mcj.bums.ac.ir on 2026-11-03]